

LBRIS | We know
Fredrik Backman books

ÎNVINGĂTORII

Traducere din limba suedeză și note
de Andreea Caleman

EDITURA
ART

1. Povești	7
2. Furtuni.	8
3. Pompieri.	16
4. Sălbatici	28
5. Moașe	31
6. Supereroi	39
7. Copii	42
8. Vânători	54
9. Mame	65
10. Păsări călătoare	75
11. Catarge.	84
12. Acoperișuri	86
13. Regi.	94
14. Bulgări de ciocolată	96
15. Arme	108
16. Violență	110
17. Moarte.	121
18. Întuneric.	134
19. Țipete	144
20. Pisici	147
21. Nume	158
22. Pierderi.	164
23. Surori.	179
24. Visuri.	189

25. Clișee	194
26. Zvonuri	205
27. Tați	215
28. Oamenii Domnului	228
29. Hochești	231
30. Fluturi	244
31. Mașini de spălat vase	246
32. Ură	260
33. Cei ce se întorc acasă	267
34. Concurenți	278
35. Ascunzători	291
36. Mușchi	292
37. Catări	302
38. Radicalizări	317
39. Găuri de glonț	323
40. Amenințări	326
41. Încăierări	330
42. Portari	340
43. Frați	346
44. Lupi	352
45. Cuiburi de viespi	360
46. Slujitori	372
47. Războinici	377
48. Hoți	385
49. Fumători pe furiș	393
50. Familii	405
51. Adevăruri	413
52. Clipe	417
53. Fotografii	431
54. Minciuni	432
55. Urlete	435
56. Colegi de echipă	437

57. Iaduri	443
58. Șuturi	452
59. Tineri	464
60. Talente	473
61. Fum	484
62. Idioți	490
63. Măcelării	501
64. Bătăi	517
65. Orașmare	522
66. Dezamăgiri	528
67. Povești de dragoste	536
68. Dușmani	543
69. Lideri	553
70. Jucători	570
71. Ucigași	575
72. Vilegiaturiști	579
73. Scrijelituri	590
74. Ocazii	592
75. Sendvișuri cu dulceață	594
76. Ocolișuri	598
77. Spate	600
78. Căinii echipei	607
79. Plâns	614
80. Pac	619
81. Avertismente	621
82. Patine	627
83. Provocări	634
84. Avocate	640
85. Inimi	649
86. Sânge	659
87. Câștiguri	664
88. Huligani	667

89. Adevăruri	670
90. Moștenire	681
91. Urme	685
92. Insule	694
93. Țapi ispășitori	700
94. Femei	705
95. Cântece	712
96. Făclii	718
97. Făptuși	731
98. Pietre	742
99. Victime	746
100. Pahare de suc	758
101. Morminte	760
102. Cei mai buni prieteni	774
103. Întrebări	785
104. Regrete	786
105. Copaci	803
<i>Mulțumiri</i>	829

POVEȘTI

Toți cei care l-au cunoscut pe Benjamin Ovich, dar mai ales noi, cei care îl știam suficient de bine cât să-i zicem doar Benji, au știut undeva, în adâncul sufletului, că nu era dintr-aceia a cărui poveste să aibă un sfârșit fericit.

Cu toate astea am sperat, bineînțeles. Doamne, cât am mai sperat! Visurile naive sunt ultima linie de apărare a iubirii, așa că ne iluzionăm mereu, cumva, că nicio tragedie îngrozitoare n-o să-i lovească pe cei pe care îi iubim și că fix pe-ai noștri o să-i cruțe soarta. De dragul lor visăm la o viață fără de moarte, ne dorim superputeri și încercăm să construim mașini ale timpului. Sperăm. Doamne, cât sperăm!

Dar adevărul este că poveștile despre băieți ca Benji nu se sfârșesc aproape niciodată cu ei la bătrânețe. Istoriile lor nu sunt lungi și nu mor împăcați la azilul de bătrâni, cu capul pe perne moi.

Băieții ca Benji mor tineri. Mor violent.

FURTUNI

„Nu te complica!“ Un sfat obișnuit și în hochei, și în viață. Nu încâlci lucrurile mai mult decât e nevoie, nu te gânde prea mult sau, și mai bine, nu gânde deloc! Sfatul e potrivit, poate, și pentru istoria asta. Ar trebui să poată fi povestită repede, că doar începe acum și se termină peste mai puțin de două săptămâni. Ce să se poată întâmpla în răstimpul ăsta, în două orașe unde hocheiul e rege? Nu mare lucru, desigur.

Ci... tot.

Problema e că, atât în hochei, cât și în viață, momentele simple sunt rare. Toate celelalte sunt o luptă. Povestea asta nu începe azi, de fapt, ci acum doi ani, când Maya Andersson s-a mutat de-aici. A plecat din Björnstad și a luat-o spre sud, trecând prin Hed. Cele două comunități din pădure sunt atât de aproape una de alta și atât de departe de orice altceva, încât Maya s-a simțit de parcă a emigrat. Într-o zi, va cânta despre cum oamenii care cresc atât de aproape de sălbăticie au, poate, sălbăticia mai aproape de suflet, ceea ce e și o exagerare, și o subapreciere – aproape tot ce se spune despre noi e așa. Dar, dacă

se întâmplă să treci pe aici, să nimeriști din greșeală la cârciumă, la Blână de Urs, și să nu mănânci bătaie fiindcă ești suficient de prost s-o întrebi câți ani are sau să-i ceri o nenorocită de felie de lămâie să-ți pui în băutură, poate că Ramona, din spatele tejghelei, îți va povesti ceva important: „Aici, în pădure, oamenii depind unii de alții mai mult decât în orașele mari. Ne ținem mai aproape unii de alții, vrând-nevrând. Atât de aproape, încât dacă vreun împielit se întoarce în somn prea repede, îi trage pătura de pe el altuia din celălalt capăt al orașului.“

Vrei să înțelegi locul ăsta? Atunci trebuie să pricepi contextul, cum se leagă tot și toți cu firele invizibile ale relațiilor, loialității și vinii: patinoarul și fabrica, echipa de hochei și politicienii, pozițiile în clasament și banii, sportul și locurile de muncă, prietenii din copilărie și coechipierii, vecinii, colegii și familiile. Ce ne-a unit să rezistăm și să supraviețuim aici, dar ne-a împins și să ne facem ticăloșii îngrozitoare unii altora. Ramona n-o să-ți povestească tot, nimeni n-o s-o facă. Dar vrei să înțelegi? Vrei cu adevărat? Atunci trebuie să știi cum am ajuns aici.

Într-o iarnă, acum doi ani și jumătate, Maya a fost violată la o petrecere de Kevin Erdahl, cel mai bun jucător de hochei din câți am avut până atunci. Nimeni nu mai zice cuvântul „viol“, firește, ci doar „scandalul“ sau „tărășenia aia“ sau „mda... știi tu“. Toată lumea se rușinează, nimeni nu poate uita. Șirul întâmplărilor, care a început la acea petrecere, a dus în cele din urmă la decizii politice și la mutarea unor fonduri publice dintr-un oraș în altul. Iar asta, la rândul său, a avut drept urmare o primăvară și o vară pline de trădări oribile, o toamnă a urii și o iarnă a

violenței. A început cu certuri în patinoar și aproape că s-a terminat cu lupte de stradă – bărbații în geți negre, pe care poliția îi numește „huligani“, dar cărora toată lumea din Björnstad le zice „Gașcă“, și-au atacat dușmanii din Hed, iar bărbații din Hed le-au răspuns dând foc cârciumii Blană de Urs. În goana după răzbunare, Gașca a pierdut, într-un accident de mașină, un tânăr pe care toți îl iubeau mai presus decât orice, Vidar. Asta a fost culmea și consecința finală a ani și ani de violență. După aceea, nimeni n-a mai avut putere să continue. Vidar a fost înmormântat, doi bărbați din Hed au fost băgați la închisoare, iar huliganii au ajuns la un acord de încetare a focului. Pacea încă ține, cât de cât, dar pare tot mai fragilă pe zi ce trece.

Kevin și familia lui s-au mutat din oraș și nu se vor întoarce niciodată – nimeni n-ar înghiți asta. Întregul Björnstad a făcut tot ce a putut ca să șteargă toate amintirile despre Kevin și, deși nimeni n-ar recunoaște, a fost mult mai simplu când Maya și-a făcut și ea bagajul. S-a mutat tocmai în capitală, a început să studieze la o școală de muzică și aproape că a devenit alt om. Așa că toți cei rămași în Björnstad au putut vorbi din ce în ce mai puțin despre „scandal“, până când au simțit că parcă nici nu s-a întâmplat vreodată.

Benji Ovich, cândva cel mai bun prieten al lui Kevin, și-a făcut și el bagajul, mai mic decât al Mayei, dar s-a dus mult mai departe. Maya a plecat spre ceva, Benji a plecat și atât. Ea a căutat răspunsuri în lumină, el în întuneric. Ea în artă, el pe fundul sticlelor, dar nici unul, nici celălalt nu a reușit să găsească vreunul.

În locul pe care l-au lăsat în urmă, Clubul de Hochei Björnstad era pe cale să se destrame. Într-un oraș care a avut întotdeauna visuri imposibile, nimeni nu mai avea vlagă să viseze. Peter Andersson, tatăl Mayei, și-a dat demisia din funcția de director tehnic al clubului și a renunțat la hochei. Sponsorii s-au retras, iar prefectura și-a pus chiar problema să desființeze clubul și să aloce toate fondurile și sponsorizările celui din Hed. Dar Björnstad a fost salvat în al doisprezecelea ceas de noi resurse și de oameni de afaceri locali încăpățânați. Noii proprietari străini ai fabricii au văzut clubul ca pe o oportunitate de a se face acceptați de localnici, iar un politician oportunist, pe nume Richard Theo, ca pe o șansă să-și atragă voturi. Astfel, prin ei, clubul a primit la timp exact cât capital îi trebuia pentru a scăpa de la pieire. În același timp au fost înlocuiți membrii vechiului comitet de conducere, au avut loc ședințe de „relansare” și, în scurt timp, conducerea prezenta cu mândrie un set complet nou de „valori de bază” ale clubului. Au fost răspândite pliante cu lozinca: „E și ușor, și de viitor să sponsorizezi Clubul de Hochei Björnstad!” Și, uite-așa, în ciuda a tot, s-a întors roata. Mai întâi pe gheață, apoi și dincolo de patinoar. Antrenoarea lui Björnstad, Elisabeth Zackell, aplicase la un post într-un club mai mare, dar slujba a luat-o antrenorul clubului din Hed, care a lăsat pădurea în urmă și i-a luat cu el și pe câțiva dintre cei mai buni jucători ai lui Hed. Echipa de acolo a rămas fără căpitan peste noapte și, în scurt timp, a căzut în aceeași capcană a intrigilor și jocurilor de putere ca orice alt club aflat în aceeași situație. Între timp, Zackell s-a apucat să formeze o echipă nouă în

Björnstad – l-a făcut pe un tânăr pe nume Bobo antrenor secund și a reușit să adune o echipă ca o bandă de haiduci, cu un băiat de șaisprezece ani în frunte, Amat. Acum Amat are optsprezece ani și e vedeta întregii regiuni – un talent atât de mare, încât toată iarna trecută s-a zvonit că o să fie recrutat de Liga Națională de Hochei din America de Nord și o să ajungă jucător profesionist acolo. A dominat pe teren în toate meciurile sezonului trecut până în primăvară, când s-a accidentat. Dacă nu s-ar fi întâmplat asta, tot orașul zice că Björnstad ar fi ajuns cap de serie și ar fi urcat în clasament. Iar dacă Hed n-ar fi reușit, printr-un miracol, să câștige puncte în ultimele meciuri, ar fi ieșit pe ultimul loc și ar fi fost retrogradat.

Așa că tot ce părea de-a dreptul imposibil când Maya și Benji au plecat de-aici, doi ani mai târziu pare doar o chestiune de timp: orașul verde e în ascensiune, orașul roșu – în picaj. Lună de lună Björnstad pare să câștige noi sponsori, iar Hed să-i piardă. Patinoarul din Björnstad a fost recent renovat, pe când acoperișul celui din Hed stă să cadă. Principalii angajatori din Björnstad, fabrica și supermarketul, au noi locuri de muncă. Cel mai mare angajator din Hed, spitalul, face reduceri de personal în fiecare an. Acum Björnstad are banii și slujbele, acum noi suntem învingătorii.

Vrei să înțelegi toate astea? Atunci trebuie să știi că e vorba de mai mult decât geografie. De sus, arătăm ca două orașe obișnuite, ascunse în pădure, doar un pic mai mari decât niște sate în ochii unora. Tot ce desparte de fapt Björnstadul de Hed e un drum ce șerpuiește printre copaci. Nu pare lung, dar, dacă ajungi pe-aici, îți dai

seama repede că nu-i nicidecum floare la ureche să-l iei la pas pe temperaturi sub zero grade și cu vântul bătând din față. Iar aici nu sunt decât grade cu minus, iar vântul bate întotdeauna din față. Îi urâm pe cei din Hed și ei ne urăsc pe noi. Chiar și când câștigăm toate meciurile dintr-un sezon, dar luăm bătaie într-unul singur contra lui Hed, ne simțim de parcă tot anul e pierdut. Nu ne ajunge să ne meargă nouă bine, trebuie să le meargă lor al dracului de prost ca să ne priască. Abia atunci putem să ne bucurăm cu adevărat. Björnstad joacă în tricouri verzi, cu un urs pe ele, Hed în unele roșii, cu un taur. Sună simplu, dar culorile astea fac imposibil de zis unde se termină problemele cu hocheiul și unde încep toate celelalte. Nu există niciun gard vopsit în roșu în Björnstad și niciunul vopsit în verde în Hed, indiferent dacă proprietarul casei e pasionat de hochei sau nu. Așa că nimeni nu știe dacă echipele și-au luat culorile după cele ale gardurilor sau invers. Dacă ura a dat naștere cluburilor sau cluburile au dat naștere urii. Vrei să înțelegi orașele unde hocheiul e rege? Atunci trebuie să înțelegi că aici hocheiul are de-a face cu mult mai mult decât cu sportul.

Vrei să înțelegi oamenii de aici? Să-i înțelegi cu adevărat? Atunci trebuie să știi că, foarte curând, o catastrofă naturală îngrozitoare va distruge lucruri la care ținem. Căci poate că locuim în orașe unde hocheiul e mai presus de orice, dar suntem în primul rând oameni ai pădurii. Trăim înconjurați de copaci, pietre și pământ care au văzut specii apărând și dispărând preț de mii de ani. Ne putem noi da mari și tari, dar cu natura nu ne putem

măsura forțele. Într-o zi o să se stârneasă vântul aici și, în noaptea următoare, o să simțim că nu se mai oprește.

În curând Maya o să cânte despre noi, cei aproape de sălbăticiie și cu sălbăticia în suflet. O să cânte despre cum locul unde ea a crescut e modelat de tragedii – cele care ne-au lovit și cele de care ne facem vinovați. O să cânte despre toamna asta, în care pădurea s-a întors împotriva noastră cu toată forța. O să cânte despre cum orice comunitate e suma alegerilor sale și despre cum ceea ce ne leagă, până la urmă, sunt istoriile noastre personale. O să cânte așa:

A început cu o furtună...

Cea mai aprigă furtună de prin locurile astea într-o generație întregă. Poate că spunem așa despre orice furtună, dar asta e incomparabilă. S-a tot vorbit că zăpada s-ar putea să întârzie anul ăsta, dar că vânturile s-au pornit devreme. August se termină cu o căldură înăbușitoare ce nu prevestește nimic bun, înainte ca toamna să dea buzna pe ușă la începutul lui septembrie și temperatura să intre în picaj liber. În jur, natura devine imprevizibilă și agresivă, câinii și vânătorii sunt primii care își dau seama, apoi noi toți. Simțim amenințarea în aer, cu toate astea, furtuna se abate cu o asemenea forță, încât ne taie răsufarea. Smulge pădurea din rădăcini și stinge cerul, se năpustește asupra caselor și orașelor noastre ca un bărbat la un copil să-l bată. Trunchiuri străvechi, înainte de neclintit ca stâncile, acum dintr-odată slabe ca firele de iarbă sub talpă, se încovoie, rafalele de vânt ne urlă în urechi atât

de tare, încât vedem copaci căzând, dar nu-i auzim pârâind când se crapă în două. Printre case zboară tablă zincată și țigle de pe acoperiș desprinse și aruncate în aer, proiectile greoaie și ascuțite ca niște sulite, vânzând pe oricine încearcă să ajungă la adăpost. Pădurea se prăbușește peste drumuri și nu mai e posibil nici să ajungi, nici să pleci de-aici. Pana de curent care urmează lasă orașele oarbe în noapte, iar telefoanele mobile funcționează doar când și când. Cei care reușesc să dea de cineva drag urlă același lucru în receptor: „Stai în casă! Stai în casă!”

Dar un tânăr din Björnstad conduce panicat o mașină mică pe drumuri înguste, ca să ajungă la spitalul din Hed. N-a avut curaj să plece de-acasă, dar nici curaj să rămână. Lângă el, soția lui. E gravidă și stă să nască, furtună au ba. El se roagă la Dumnezeu ca atei cu un picior în groapă, iar ea țipă când copacul se prăvălește nemilos peste capotă, îndoind tabla cu atâta forță, încât reculul o dă cu capul de parbriz. Nimeni nu-i aude.